Breadcrumb

1. Αρχική
2. Entity Print

Δημοσιεύτηκε: 28/01/2016 Ενημερώθηκε: 28/01/2016

Αυτόματη Ανταλλαγή Πληροφοριών, ένα ισχυρό όπλο κατά της φοροδιαφυγής

Προβολή σε μορφή PDF

Εισαγωγή

Δεδομένου ότι η παγκοσμιοποίηση διευρύνεται συνεχώς, ένας φορολογούμενος μπορεί να πραγματοποιήσει και να διαχειρίζεται επενδύσεις, οι οποίες δεν βρίσκονται στη χώρα μόνιμης κατοικίας του. Αυτό έχει ως συνέπεια, σημαντικά χρηματικά ποσά να μένουν αφορολόγητα και η φοροδιαφυγή να αποτελεί στις μέρες μας σημαντικό πρόβλημα τόσο για τις αναπτυγμένες όσο και για τις αναπτυσσόμενες χώρες. Από τη στιγμή που τα κράτη επιδιώκουν τη διατήρηση της ακεραιότητας των φορολογικών τους συστημάτων, η διακρατική συνεργασία σε επίπεδο ανταλλαγής πληροφοριών αποτελεί ίσως τη μόνη λύση προς αυτή την κατεύθυνση.

Μολονότι ο ΟΟΣΑ έχει εργαστεί εδώ και πολλές δεκαετίες στα ζητήματα ανταλλαγής πληροφοριών υπό διάφορες μορφές (κατόπιν αιτήματος, με αυθόρμητο και αυτόματο τρόπο), μόλις την άνοιξη του 2013 οι Υπουργοί Οικονομικών και οι Κεντρικοί Τραπεζίτες των G20 ενέκριναν την αυτόματη ανταλλαγή, στα πρότυπα της αμερικανικής FATCA[1]. Σε συνέχεια λοιπόν της βούλησης των περισσοτέρων χωρών του ΟΟΣΑ, ο Οργανισμός προχώρησε στην ανάπτυξη ενός Προτύπου το οποίο καθορίζει το μίνιμουμ των πληροφοριών και τους τρόπους ανταλλαγής αυτών.

Στοιχείο κλειδί στην ανάπτυξη του Προτύπου ήταν η στόχευση στη γνωστοποίηση των στοιχείων στη χώρα φορολογικής κατοικίας και όχι απλά η σύνταξη αναφορών για εσωτερικούς παραλήπτες της κάθε χώρας. Επίσης, επιδιώχθηκε η μεγαλύτερη δυνατή τυποποίηση ώστε να απλοποιηθούν οι διαδικασίες, να μειωθεί το κόστος προσαρμογής και να επιτευχθεί η μεγαλύτερη δυνατή αποτελεσματικότητα.

Το Πρότυπο απαρτίζεται από δύο μέρη:

- Το Common Reporting Standard (CRS), το οποίο περιλαμβάνει την κατάρτιση και υποβολή αναφορών (reporting) και τους κανόνες δέουσας επιμέλειας (due diligence rules)
- Το Μοντέλο CAA, το οποίο περιέχει αναλυτικούς κανόνες για την ανταλλαγή των πληροφοριών.

Στη συνέχεια αναλύονται επαρκώς οι κατευθύνσεις των δύο βασικών πυλώνων του Προτύπου και χρησιμοποιούνται πρακτικά παραδείγματα για την καλύτερη κατανόηση της εφαρμογής του.

Η έννοια του ολοκληρωμένου συστήματος αναφοράς

Ένα ολοκληρωμένο σύστημα αναφοράς, στο οποίο βασίστηκε το Πρότυπο Ανταλλαγής Πληροφοριών, οφείλει να διασφαλίζει την ευθυγράμμιση μεταξύ του περιεχομένου των αναφορών των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και των στοιχείων που πραγματικά ενδιαφέρουν τις αρμόδιες φορολογικές αρχές. Το σύστημα αναφοράς του ΟΟΣΑ έχει αναπτυχθεί σε τρεις διαστάσεις:

- Κάλυψη διαφορετικών τύπων εισοδήματος από επενδύσεις, συμπεριλαμβανομένων των τόκων, μερισμάτων και παρόμοια είδη εισοδήματος. Παράλληλη αντιμετώπιση καταστάσεων κατά τις οποίες ο φορολογούμενος προσπαθεί να αποκρύψει κεφάλαιο που αντιπροσωπεύει εισόδημα ή περιουσιακά στοιχεία για τα οποία έχει φοροδιαφύγει. Το δεύτερο σκέλος καλύπτεται κυρίως μέσω της γνωστοποίησης υπολοίπων λογαριασμών.
- Περιορισμός ευκαιριών των φορολογουμένων να «παρακάμψουν» την ένταξη τους σε εκθέσεις αναφοράς με τη χρήση εικονικών εταιρειών, εταιρειών

καταπιστευμάτων κτλ.
- Καθορισμός όλων των αρμόδιων οργανισμών και εταιρειών που υποχρεούνται να παρέχουν αναφορές, περιλαμβανομένων των τραπεζών, χρηματοοικονομικών διαμεσολαβητών καθώς και ορισμένων ασφαλιστικών εταιρειών.

Για την επίτευξη των ανωτέρω στόχων και την αποτελεσματική εφαρμογή ενός αξιόπιστου προγράμματος ανταλλαγής πληροφοριών, ο ΟΟΣΑ διαπίστωσε ότι πρέπει να έχουν αναπτυχθεί:

- Ένα κοινό πρότυπο στα πλαίσια των διαδικασιών δέουσας επιμέλειας (due diligence procedures) των υπόχρεων για αναφορά.
- Μία κοινή νομική και επιχειρησιακή βάση, σχετικά για παράδειγμα με θέματα εμπιστευτικότητας και
- Κοινές ή συμβατές τεχνικές λύσεις.

Η συγκεκριμένη μελέτη επικεντρώνεται κυρίως τους κανόνες δέουσας επιμέλειας προσδιορίζοντας τους υπόχρεους και το περιεχόμενο της αναφοράς, χωρίς να επεκτείνεται στις νομικού χαρακτήρα διακρατικές συμφωνίες.

Υπόχρεοι και μη υπόχρεοι παροχής πληροφοριών

Οι υπόχρεοι παροχής πληροφοριών είναι κυρίως ιδρύματα και οργανισμοί του χρηματοοικονομικού τομέα. Αναλυτικότερα, τα κυριότερα υπόχρεα σε αναφορά πρόσωπα είναι:

- Εγχώριες τράπεζες και υποκαταστήματα αλλοδαπών τραπεζών.
- Εταιρείες χρηματοοικονομικής διαμεσολάβησης
- Ορισμένοι οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων
- Ορισμένες ασφαλιστικές εταιρείες
- Trusts

Αντίθετα, δεν εντάσσονται στο πρόγραμμα ανταλλαγής πληροφοριών κρατικές ή δημόσιες επιχειρήσεις, διεθνείς οργανισμοί, κεντρικές τράπεζες, ιδιωτικές τράπεζες με τοπική πελατειακή βάση και συνταξιοδοτικά ταμεία. Σημειώνεται ότι οι φορείς που διατηρούν λογαριασμούς χαμηλού κινδύνου φοροδιαφυγής ή φοροαποφυγής, κατά κανόνα, εξαιρούνται της υποχρέωσης κοινοποίησης

πληροφοριών που περιγράφονται στο Πρότυπο του ΟΟΣΑ.

Πληροφορίες που ανταλλάσσονται

Όπως έχει σημειωθεί και στην ενότητα του ολοκληρωμένου συστήματος αναφοράς, οι οικονομικές πληροφορίες που αποτελούν αντικείμενο γνωστοποίησης περιλαμβάνουν τόκους, μερίσματα, υπόλοιπα λογαριασμών, εισόδημα από ορισμένα προϊόντα ασφάλισης, έσοδα από πώληση χρηματοοικονομικών στοιχείων και άλλα έσοδα που προκύπτουν σε σχέση με τα περιουσιακά στοιχεία που τηρούνται στον λογαριασμό ή πληρωμές που πραγματοποιούνται σε σχέση με το λογαριασμό.

Οι συγκεκριμένες πληροφορίες αποστέλλονται στην αρμόδια φορολογική αρχή της χώρας (φορολογικής) κατοικίας του φυσικού ή νομικού προσώπου. Ειδικά για την περίπτωση των νομικών προσώπων, η αναφορά στη χώρα κατοικίας γίνεται μόνο αν το ύψος του λογαριασμού υπερβαίνει τις 250.000 δολάρια ΗΠΑ, με εξαίρεση τις μη χρηματοπιστωτικές εταιρείες που λαμβάνουν παθητικά εισοδήματα (μερίσματα, τόκους, δικαιώματα κτλ), για τις οποίες γίνεται εκτεταμένος έλεγχος για τον προσδιορισμό των προσώπων που τις ελέγχουν. Για τα συγκεκριμένα πρόσωπα ακολουθούνται οι διαδικασίες δέουσας επιμέλειας (due diligence) και η αναφορά παρέχεται συνοδευόμενη με τα στοιχεία του νομικού προσώπου.

Η εν λόγω ειδική μέριμνα για τις εταιρείες με παθητικά εισοδήματα (κυρίως holding, trusts κτλ), εμπεριέχεται για να περιορίσει τις ευκαιρίες «παράκαμψης» από την ένταξη φυσικών προσώπων στις λίστες αναφοράς με τη χρήση παρένθετων ή εικονικών προσώπων.

Χώρες που θα εφαρμόσουν το Πρότυπο

Οι χώρες που ανέλαβαν υποχρέωση για ανταλλαγή πληροφοριών από 01/01/2017, για παροχή στοιχείων που αφορούν το 2016 είναι οι:

Ανγκουίλα, Αργεντινή, Αυστρία, Μπαρμπάντος, Βέλγιο, Βερμούδα, Βουλγαρία, Βρετανικές Παρθένοι Νήσοι, Νησιά Καϋμάν, Χιλή, Κολομβία, Κροατία, Κουρακάο, Κύπρος, Τσεχική Δημοκρατία, Δανία, Δομήνικος, Εσθονία, Νησιά Φερόε, Φινλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Γιβραλτάρ, Ελλάδα, Γροιλανδία, Γκέρνσεϋ, Ουγγαρία, Ισλανδία, Ινδία, Ιρλανδία, Νήσος του Μαν, Ιταλία, Τζέρσεϋ, Κορέα, Λετονία, Λιχτενστάιν, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Μαυρίκιος, Μονσερά, Ολλανδία, Νιούε, Νορβηγία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σαν Μαρίνο, Σεϋχέλλες, Σλοβακία, Σλοβενία, Νότιος Αφρική, Ισπανία, Σουηδία, Τρινιντάντ & Τομπάγκο, Τουρκς & Κάϊκος, Ουρουγουάη, Ηνωμένο Βασίλειο.

Ο κατάλογος των συμμετεχουσών χωρών διευρύνεται περαιτέρω από 01/01/2018, για πληροφορίες που θα αφορούν το έτος 2017. Οι επιπλέον χώρες που εντάσσονται είναι:

Αλβανία, Ανδόρρα, Αντίγκουα & Μπαρμπούντα, Αρούμπα, Αυστραλία, Μπαχάμες, Μπελίζ, Βραζιλία, Μπρουνέϊ, Νταρουσαλάμ, Καναδάς, Κόστα Ρίκα, Κίνα, Γρενάδα, Χόνγκ Κόνγκ, Ινδονησία, Ισραήλ, Ιαπωνία, Μακάο, Μαλαισία, Νησιά Μάρσαλ, Μονακό, Νέα Ζηλανδία, Κατάρ, Ρωσία, Σαίντ Κιτς & Νέβις, Σαμόα, Σαίντ Λουτσία, Σαίντ Βίνσεντ, Σαουδική Αραβία, Σιγκαπούρη, Σαίντ Μάρτεν, Ελβετία, Τουρκία, Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα.

Σημειώνεται ότι οι ΗΠΑ δεν περιλαμβάνονται στις χώρες που έχουν συνυπογράψει το Πρότυπο, παρόλα αυτά η FATCA η οποία εφαρμόζεται από τις φορολογικές αρχές των ΗΠΑ λειτουργεί σε παρόμοια βάση με το Πρότυπο του ΟΟΣΑ φροντίζοντας για την ανταλλαγή των απαραίτητων πληροφοριών.

Συμπεράσματα

Το Πρότυπο για την Αυτόματη Ανταλλαγή Πληροφοριών υπερβαίνει τα προβλεπόμενα στις συμβάσεις Διοικητικής Συνδρομής και Αποφυγής Διπλής Φορολογίας, βάσει των οποίων η φορολογική αρχή του κάθε κράτους κοινοποιούσε στοιχεία κατόπιν αιτήματος που προέκυπτε από αδυναμία διασταύρωσης στοιχείων.

Ακόμα όμως δεν είναι γνωστό αν οι αρμόδιοι φορείς και οι ελεγκτικοί μηχανισμοί είναι προετοιμασμένοι να διαχειριστούν τον όγκο πληροφοριών που θα εισρεύσει

στο Υπουργείο Οικονομικών. Πιο συγκεκριμένα, δεν έχει γνωστοποιηθεί αν έχουν αναπτυχθεί διαδικασίες άμεσης διασταύρωσης των οικονομικών πληροφοριών με τα στοιχεία που περιλαμβάνονται κυρίως στις δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος, ώστε να αποφευχθούν οι έλεγχοι φορολογουμένων που νομίμως έχουν μεταφέρει δηλωμένα χρήματα στο εξωτερικό.

Με την έναρξη ισχύος της αυτόματης ανταλλαγής πληροφοριών, οι φορολογικές αρχές θα είναι σε θέση να επαναπροσδιορίσουν την πραγματική φορολογική βάση, γεγονός το οποίο ενδέχεται να οδηγήσει σε αναδιαμόρφωση του φορολογικού συστήματος και της ευρύτερης φορολογικής πολιτικής.

---

[1] Foreign Account Tax Compliance Act ή αλλιώς FATCA είναι οι Κανόνες για την Φορολογική Συμμόρφωση που σχεδιάστηκαν από τις φορολογικές αρχές των ΗΠΑ (Υπηρεσία Εσόδων), προκειμένου να παταχθεί η φοροδιαφυγή των Αμερικανών προσώπων (κατοίκων ΗΠΑ ή κατόχων πράσινης κάρτας) που διατηρούν λογαριασμούς σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα εκτός ΗΠΑ. Ισχύει από την 1η Ιουλίου 2014.

Heading
Ελληνικός Φορολογικός Οδηγός

Δείτε όλο τον Οδηγό